

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

● Foto: Jankees Schwiebbe.

Havik

De havik krijg je zelden goed te zien. De soort leeft meer verborgen dan de bijna even grote buizerd die overal in ons landschap te zien is. Het verenkleed van volwassen haviken is prachtig leigrijs van boven, met een witte borst en buik met horizontale dwarsstreepjes. De onderstaartdekveren zijn lang en wit en worden door het mannetje gebruikt tijdens de baltsvlucht om een vrouwtje te imponeren.

Wie wel eens een havik in het bos heeft zien jagen, komt onder de indruk van de enorme snelheid en de grote wendbaarheid. De havik is een toppredator. Alhoewel hij in bossen en bosjes broedt, bemachtigt hij een groot deel van zijn voedsel in het open terrein. Duiven en kraaiachtigen zijn heel belangrijke prooien en in het duin maken konijnen vaak wel 30% van het voedsel uit. Postduiven zijn ook een gewilde prooi, vooral uitgeputte en verdwaalde duiven.

Voorkomen

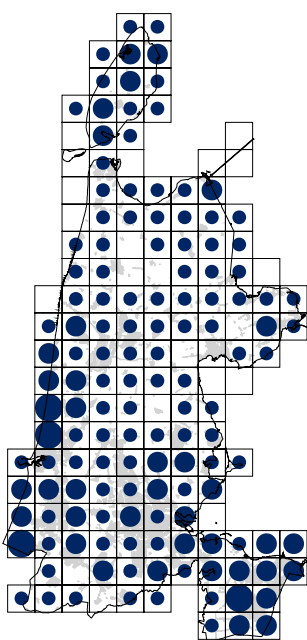
De havik is een echte standvogel. De winterverspreiding is wel wat ruimer dan de verspreiding van de broedparen. Dit komt ten dele voor rekening van de dispersie van jonge vogels na de broedtijd.

In totaal zijn haviken in bijna 90% van de Noord-Hollandse atlasblokken (137 van de 158) gemeld. Op de verspreidingskaart zien we slechts enkele 'gaten' in het wintervoorkomen. Deze atlasblokken zijn arm aan opgaand geboomte en kenmerken zich door intensieve tuinbouw en akkerbouw. Deze gebieden zijn arm aan potentiële vogelprooien. Ook liggen deze blokken op wat grotere afstand van de broedgebieden. De hoogste aantallen (meer dan tien vogels per atlasblok) zijn gemeld in het Gooi en de bosrijke duinen van Noord- en Zuid-Kennemerland. In de winter jagen haviken wat meer in bebouwde kommen om daar van de vogelrijkdom te profiteren.

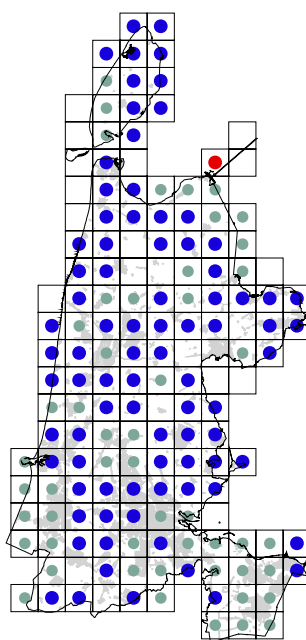
Veranderingen

De toename van de havik, na het verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen die gebaseerd waren op gechloreerde koolwaterstoffen, was spectaculair. In de 'Atlas van de Nederlandse Vogels' (1987) werd voorspeld dat de soort zich ook wel zou gaan vestigen in de moerasbossen, polderbossen, de binnenduintrand en op de Waddeneilanden. Deze voorspelling is uitgekomen. Vanuit het Gooi en de duinen heeft de soort zich over Noord-Holland verspreid. Met een toename van de presentie van 52 naar 137 atlasblokken is de havik, op de slechtvalk na, de meest toegenomen roofvogelsoort in onze provincie.

Fred Koning

verspreiding
 ● 1 - 3 ex
 ● 14 - 10 ex
 ● 11 - 25 ex

verandering
 ● alleen in 1979-1983
 ● beide perioden
 ● alleen in 2012-2016